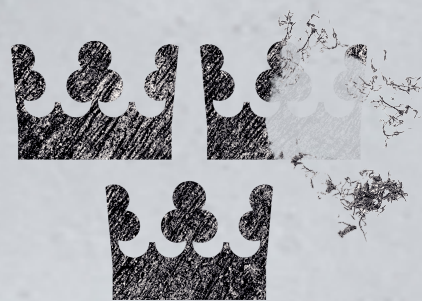

SKYMNINGSLÄGE

En rapportserie om en sargad demokrati - av Anette Novak & Göran Sundström

Rapportförfattarna

Professor **Göran Sundström**, prefekt statsvetenskapliga institutionen, i Stockholm.

Anette Novak, journalist och tidigare myndighetschef. Hedersdoktor vid Umeå universitet och IVA-ledamot.

Metod: Semi-strukturerad genomgång av Tidölagets agerande 2022-2026

- Utredningar, propositioner & remisser
- Organisationsförändringar, planerade & genomförda
- Chefsutnämningar & styrelsetillsättningar
- Budgetneddragningar & satsningar

Vad ska regeringens maktövning syfta till enligt grundlagen?

“2 § (...) Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Särskilt ska det allmänna trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet och för goda förutsättningar för hälsa.

Det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer.”

Resultatet: Fyra rapporter om hur de konstitutionella principerna utmanas

Rapport 1: Normgivningsmakten

Rapport 2: Organisationsmakten

Rapport 3: Utnämningsmakten

Rapport 4: Finansmakten

Del 1: Normgivningsmakten

- Forcerad lagstiftning
- Starkare politisk styrning av utredningsväsendet
- Minskad respekt för expertis
- Staten går från hjälpande till mer repressiv

Del 2: Organisationsmakten

- Förvaltningen och tjänstepersonerna etiketteras som ineffektiva, aktivistiska och ett hot mot demokratin
- Reformen drivs igenom i all hast och utan korrekta underlag
- Ett reducerat antal myndigheter är ett överordnat mål framför vad som är positivt eller negativt för verksamheterna

Del 3: Utnämningmakten

- Nya topptjänster skapas och besätts med partilöjal
- Närstående ges topptjänster utan öppen konkurrens
- En avsatt partikamrat anmäls inte till Statens ansvarsnämnd såsom regelverket kräver

Del 4: Finansmakten

- Statliga medel betalas ut trots hög risk för korruption
- Selektiva utgifter – mer till grupper som står närmare, mindre till grupper som ses som motståndare
- Lånade medel används för att stimulera klimatskadliga transportmedel
- Kraftiga nedskärningar av folkbildningen och insatser för klimat och miljö

SAMMANFATTNING

- Politiken respekterar inte längre den oberoende expertisen: förvaltningskontraktet eroderar
- Följsamhet till grundlagsprinciper såsom krav på oberoende, saklighet och öppenhet minskar
- Flera tecken och mönster som internationell forskning associerar med autokratisering märks nu i Sverige

Hur kan vi stärka demokratin?